

Pilot op- en overslag materiaalstromen gemeentewerf

Materiaalstromen 'Puin en tuin'

Oktober 2016, versie: 4.0

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	3
2. Volledige milieustraat	3
3. Huidige beschikbare alternatieven dichterbij	4
4. Beperkte milieustraatstromen	4
5. 'Puin en tuin'	6
6. Inrichting van de werf.....	7
7. Juridische aspecten	9
8. Kosten en baten.....	10
9. Tot slot: afvalproef en werf 'puin en tuin'	10

1. Aanleiding

De Beleidsnotitie Duurzame afvalinzameling is in oktober 2013 vastgesteld door de raad. In deze beleidsnotitie is de koers voor de komende jaren beschreven op het gebied van de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen in Waalre.

In mei 2014 is gestart met de eerste wijzigingen in het inzamelsysteem.

Op dit moment is een innovatieve afvalproef met afvalfiets in uitvoering, waarbij de voormalige gemeentewerf als op- en overslagpunt een belangrijke rol heeft.

In het coalitieakkoord 2014-2018 is opgenomen dat alternatieven voor de weg gelegen milieustraat in Veldhoven onderzocht zullen worden.

Eind 2015 heeft de gemeenteraad het college verzocht om de haalbaarheid van een milieustraat op de gemeentewerf te onderzoeken *"In 2016 de vestiging van een milieustraat op de locatie van de gemeentewerf te onderzoeken en de raad te rapporteren over de mogelijke haalbaarheid en de daarbij gepaard gaande kosten."*

Het vervolg van dit document beschrijft de mogelijkheden van milieustraat activiteiten op de gemeentewerf.

2. Volledige milieustraat

Volgens de wetgeving zijn de volgende categorieën grof huishoudelijk afval noodzakelijk voor een volledige milieustraat.

Tabel 2.1: overzicht materiaalstromen milieustraat

1. afgedankte e-apparatuur	7. banden van voertuigen	13. harde kunststoffen
2. asbest	8. dakafval	14. matrassen
3. C-hout	9. EPS	15. metalen
4. gasflessen, drukhouders	10. puin (geen asfalt en gips)	16. papier en karton
5. grond	11. gips	17. textiel, niet zijnde tapijt
6. A-hout en B-hout	12. grof tuinafval	18. vlakglas

Daarnaast zullen (grof)restafval, klein gevaarlijk afval, glas en dergelijke ook aanwezig moeten zijn bij een volledige milieustraat. De activiteiten die horen bij een volledige milieustraat vragen flinke investeringen en inzet van menskracht (zie kader hieronder bladzijde).

"Tegelijk is een milieustraat een dure voorziening. Een goed geoutilleerde milieustraat, met voldoende scheidingsmogelijkheden en met ruime openingsuren, kost grof geschat (kan sterk variëren, bijv. door verschillen in grondkosten) all-in al gauw rond de €600.000 per jaar."

Bron: Verkennend Rapport Ambtelijke werkgroep Friese milieustraten mei 2014

Alle genoemde materiaalstromen in tabel 2.1 inclusief (grof)restafval, klein gevaarlijk afval, glas e.d. worden ingenomen op de huidige milieustraat Habraken. De kosten voor de gemeente Waalre zijn jaarlijks circa €60.000,-. Per aansluiting is dit circa €9,-. Dit is een zeer laag bedrag in vergelijking met gangbare hogere kosten voor vergelijkbare milieustraten in de regio (in orde grootte van €35 –

€50 per aansluiting per jaar). De lage kosten zijn voor het college in 2009 de voornaamste overweging geweest om met de gemeente Veldhoven mee te verhuizen (van Dikker) naar de nieuwe milieustraat Habraken.

Een volledige milieustraat exploiteren is kostbaar. Uitgaande van de genoemde kengetallen in de regio zullen de jaarlijkse kosten tussen €250.000 en €350.000 bedragen. Dit kan alleen worden gedekt door een substantiële stijging van de afvalstoffenheffing (naar verwachting met €35-€50 per huishouden).

3. Huidige beschikbare alternatieven dichterbij

Alle milieustraatstromen genoemd in de voorgaande paragraaf worden op milieustraat Habraken ingenomen. Daarnaast kunnen onze inwoners voor sommige materialen ook een beroep doen op dienstverlening dichterbij huis. Het betreft de volgende materialen (tabel 3.1):

Tabel 3.1: alternatieven dichterbij

Afgedankte e-apparatuur	halen en brengen Kringloop De Kempen ¹⁾
Grond	big bag ²⁾
Hout A/B	big bag ²⁾
Puin	big bag ²⁾
Grof tuinafval	tuinkorf (20 weken per jaar)/groene kliko
Harde kunststoffen (speelgoed e.d.)	haalservice Kringloop De Kempen ¹⁾
Matrassen	haalservice Kringloop De Kempen ²⁾
Papier en karton	oud papier inzameling (huis aan huis)
Textiel	textielcontainers, Kringloop De Kempen
Klein gevaarlijk afval	2x per jaar inzameling met KCA wagen
Huisraad en spullen	haalservice Kringloop De Kempen ¹⁾

1) gratis

2) tegen betaling

Voor een aantal milieustraatstromen is in meer of mindere mate een alternatief dichterbij huis voor handen. In de praktijk blijken inwoners deze mogelijkheden niet of maar beperkt te kennen.

4. Beperkte milieustraatstromen

Zoals eerder aangegeven, is een volledige milieustraat kostbaar. Daarnaast is voor een aantal materiaalstromen een alternatieve inzamelstructuur beschikbaar. Het voorstel is daarom om niet een volledige milieustraat 'aan te bieden' maar een beperkt aantal materiaalstromen.

Wel: bulkstromen 'Puin en tuin'

De meest voorkomende milieustraatstromen zijn grond, tuin- en snoeiafval, puin en hout. Tezamen vormt dit meer dan 50% van het totale aanbod (in tonnen) van een volledige milieustraat. Deze materiaalstromen kunnen vrij eenvoudig worden verwerkt zonder dat vloeistofdichte vloeren en dergelijke nodig zijn. Ook

de verwerkingskosten zijn relatief laag. Het ligt voor de hand om deze afvalstromen 'aan te bieden' op de voormalige gemeentewerf.

Een uitdaging van het aanbieden van een gedeeltelijke milieustraat is het duidelijk communiceren van wat aangeboden mag worden en wat niet. Voorkomen moet worden dat mensen met hun aanhangwagen komen en vervolgens doorverwezen worden naar Habraken. Bij het vullen van de aanhangwagen (bij de inwoners thuis) moet helder zijn met welke afvalstoffen men bij de voormalige gemeentewerf terecht kan. Dit pleit er voor om alleen hele duidelijke afvalstromen te communiceren. In ieder geval moet het woord 'milieustraat' voorkomen worden, omdat hiermee meer gesuggereerd wordt dan daadwerkelijk mogelijk is.

Het beste kan daarom worden aangesloten op de activiteiten waarbij de eerder genoemde bulkstromen vrijkomen. Gedacht kan worden aan 'Puin en Tuin', waarbij met name gericht wordt op grof afval afkomstig van sloopwerkzaamheden respectievelijk tuinonderhoud. Dit valt redelijk helder te communiceren en geeft voor de meest voorkomende grof huishoudelijk afval een oplossing dichterbij dan het huidige Habraken. Concreet gaat het om de volgende materialen:

- **Puin:**

- *Schoon puin:* tegels, beton, bakstenen en schoon grind;
- *Wit puin:* Gipsproducten, stukwerkpuin, gasbeton, zandsteen;
- *A-hout:* pallets, massief hout, ongeverfd bouw- en sloophout;
- *B- Hout:* Hardhout, hardboard, zachtboard, geplastificeerd hout, geschilderd hout, spaanplaat, vezelhout;
- *Teer houdend afval (dakleer);*
- *Vlakglas;*
- *Harde kunststoffen en metalen.*

Asbesthoudende of asbest lijkende materialen mogen niet aangeboden worden, omdat de verwerker het betreffende puin dan afkeurt en niet inneemt. Dit geldt ook voor klein chemisch afval (KCA), autobanden en wit- en bruingoed.

- **Tuin:**

- *Groenafval:* boomstammen; takken; blad; struiken; riet; (aanhangende) grond;
- *C-Hout (tuinhout):* geheel of gedeeltelijk geïmpregneerd, verduurzamd hout, tuinpalen, bielzen, meerpalen, beschoeiing hout, boompalen, hout dat langere tijd in het water heeft gestaan;
- *Grond:* schone grond en zand;

Niet op de werf: dure, weinig voorkomende materiaalstromen

Een aantal minder vaak voorkomende materiaalstromen zijn duur om in te nemen. Zo zijn gasflessen, asbesthoudend of -gelijkend, KCA en EPS (piepschuim) dure stromen als gevolg van investeringen in voorzieningen (zoals vloeiendichte

vloeren) en verwerkingskosten. Tegelijkertijd komen deze afvalstromen relatief weinig voor.

Overige materiaalstromen?

Het accepteren van de overige materiaalstromen zoals oud papier, verpakkingsglas, textiel, matrassen, plastics, metalen en drankenkartons (pmd) en dergelijke is niet wenselijk, omdat daarmee de heldere lijn van 'Puin en tuin' wordt verlaten. Hoewel deze materiaalstromen ook relatief gemakkelijk geaccepteerd kunnen worden, zal dat verwarrend werken. Ook zullen de kosten stijgen als gevolg van meer organisatie/ personeel en verwerkingskosten.

Voor deze materialen is de inzamelstructuur bovendien al goed geregeld. Door ook deze materialen op de werf in te nemen wordt een 'additionele' inzamelstructuur voor deze stromen opgetuigd, waardoor de inzamelkosten van de bestaande infrastructuur zullen stijgen als gevolg van inefficiëntie (minder ingezamelde tonnages).

Samenvattend onderstaand de voor- en nadelen opgesomd voor alleen inname van 'Puin en tuin' bulkstromen:

Voordelen

- Eenduidig bij communicatie;
- Deze materialen (grond, tuin- en snoeiafval, puin en hout A/B/C) komen vaak alleen vrij bij: verbouwing/onderhoud, tuinaanleg, tuinonderhoud. Minder kans op nevenafval. En het wordt vaak met aanhanger gereden;
- Acceptatiebeleid aan de poort kan goed gecommuniceerd worden en is helder;
- Weinig kostbare aanpassingen nodig om deze materiaalstromen te ontvangen op de voormalige gemeentewerf.

Nadelen

- Niet bruikbaar voor andere materialenstromen;

5. 'Puin en tuin'

In de huidige situatie kunnen inwoners de betreffende bulkstromen op drie manieren afvoeren:

- Alle (bulk)stromen via milieustraat Habraken in Veldhoven (tegen betaling brengen);
- Grond en gemengde bulkstromen via big bags (tegen betaling op afroep);
- Tuinafval via tuinkorven (gratis brengen in de wijk, voor- en najaar).

In het geval de gemeentewerf voor inwoners wordt opengesteld, kunnen de 'Puin en tuin' stromen (beschreven in paragraaf 4) dichterbij weggebracht worden. In dit scenario kunnen inwoners in eerste instantie op zaterdag op de gemeentewerf terecht. Wanneer dit nodig blijkt te zijn (drukke op zaterdagen), kan bijvoorbeeld op woensdagen de werf opengesteld worden.

De big bags en milieustraat Habraken blijven beschikbaar. De tuinkorven blijven voorlopig ook, maar zouden in de toekomst vervangen kunnen worden door "puin en tuin" (vanwege misbruik door hoveniers, toenemende vervuiling in de korven en steeds hogere kosten). Dit bespaart kosten, maar het serviceniveau voor burgers daalt hierdoor wel. Het voorstel is om de tuinkorven nu niet gelijk af te schaffen, maar pas na één of twee jaar na openstelling van de werf. Aan de hand van een evaluatie kan bepaald worden of 'puin en tuin' op de werf een succesvol alternatief is voor de tuinkorven.

Onderstaand is een schatting gegeven van de hoeveelheden in het geval alles wat in 2015 naar Habraken is gebracht richting de werf gaat.

Schatting hoeveelheden Habraken (2015)

	werf	1 d/wk	volume
groenafval	100 ton	1,9 ton	7,7 m3
hout A/B	125 ton	2,4 ton	8,0 m3
puin	92 ton	1,8 ton	1,5 m3
grond	92 ton	1,8 ton	1,8 m3
hout C	18 ton	0,3 ton	1,2 m3
dakleer	9 ton	0,2 ton	0,5 m3
mengpuin	14 ton	0,3 ton	0,7 m3

Als gekozen wordt voor openstelling van de werf voor 'puin en tuin', is een permanente bezetting met personeel tijdens openingstijden noodzakelijk. Ook zal de werf ingericht moeten worden om deze materiaalstromen in te kunnen nemen (paragraaf 6). De voorgenomen activiteiten passen binnen het vigerende bestemmingsplan en voldoen aan de milieuregels uit het Activiteitenbesluit (paragraaf 7).

6. Inrichting van de werf

Voorstel nieuwe situatie

Voorgesteld wordt om de werf modulair en flexibel in te richten, zodat aanpassingen tijdens de uitvoering gemakkelijk zijn door te voeren.

Er worden drie 'bulkstroom' hoeken/vakken gemaakt (met betonnen muur en afrastering/hekken tussen de vakken) voor groenafval, puin en grond. Hout A/B wordt via twee containers ingezameld. Voor de inname van hout C, vlakglas, harde kunststof en metalen, dakleer en wit puin worden vijf containers geplaatst (per materiaalstroom één container).

De volle vakken/containers worden na sluitingstijd gelegeg/afgevoerd. Tussentijds kan tijdens openingstijden van de werf het aanduwen/opduwen van materialen in de vakken worden uitgevoerd door een loonwerker in de buurt.

Ingang, verkeer en faciliteiten

Tijdens openingstijden kan via een slagboom bij de ingang de werfmedewerker het aantal bezoekers op de werf reguleren en vindt de betaling van het bezoek (alleen pin) plaats. Met het plaatsen van bijvoorbeeld een porter cabin (aan de kant van de bestuurder) naast de slagboom staat de medewerker droog in geval van regen/wind.

Met behulp van bijvoorbeeld bouwhekken en belijning kan de rijroute op het terrein worden ingericht. Ook is het maken van een uitgang om zo doorstroming te bevorderen en/of (alleen) afvoer van stromen te overwegen.

Openingstijden en betaling

Voorgesteld wordt om op zaterdagen van 12:00-16:00 de werf voor 'puin en tuin' open te stellen. In het geval er veel belangstelling is, kunnen de openingstijden verder verruimd worden en/of op woensdagen opengesteld worden.

Net als de milieustraat op Habraken wordt per bezoek betaald (€5,- per keer, autotarief categorie 2). Hiervan uitgezonderd is het groenafval wat gratis ingenomen wordt. Het is aan inwoners niet uit te leggen dat ze voor de tuinkorven in de

wijk niet hoeven te betalen en op de werf wel. Het moet dan wel gaan om aanhangers met alleen groenafval. Gecombineerde vrachten zal wel tegen betaling ingenomen worden.

Betaling vindt alleen per pin plaats (veiligheid en fraudepreventie). Met behulp van een eenvoudig kassa-systeem kan een administratie worden bijgehouden en krijgt de bezoeker een betalingsbewijs.

Bemensing

Bij de start zullen twee medewerkers de gemeentewerf bemensen, met name om ervaring op te doen. Omdat er maar beperkt aantal materiaalstromen worden ingenomen, blijft alles overzichtelijk en wijst het zich vanuit het perspectief van de bezoeker vaak vanzelf. Mogelijk dat er op termijn volstaan kan worden met één medewerker. Of dit in de praktijk kan, is mede afhankelijk van drukte en opgedane ervaringen.

7. Juridische aspecten

Bestemmingsplan

Op grond van het voorheen geldende bestemmingsplan "Bedrijventerrein Waalre-Noord" uit 2003 was het gebruik van het perceel als gemeentewerf toegestaan. Binnen de bestemming "Bedrijven I" was een nadere aanduiding 'gemeentewerf' opgenomen. In de bij het bestemmingsplan opgenomen "Staat van bedrijfsactiviteiten" zijn gemeentewerven (waarbij expliciet "afval inzameldepots" is vermeld) aangeduid als bedrijf in de categorie 3.1. Op basis van het huidige, in 2013 vastgestelde, bestemmingsplan "Waalre" is het gebruik van het perceel als gemeentewerf formeel niet meer toegestaan. Het perceel heeft in dit bestemmingsplan de bestemming 'Bedrijf - 2' waarbij bedrijven in categorie 2 zijn toegestaan. Sinds de vaststelling van het bestemmingsplan "Waalre" zijn de activiteiten van de werf voortgezet en is het bestaande gebruik niet ingrijpend gewijzigd.

Op grond van het in het bestemmingsplan opgenomen overgangsrecht mag het bestaand gebruik dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan, en dat hiermee in strijd is, worden voortgezet. Voor het gebruik van de gemeentewerf betekent dit dat de activiteiten die hier plaatsvonden en -vinden, waaronder onder meer op- en overslag van afvalstoffen, op grond van het overgangsrecht worden voortgezet. De activiteiten die zullen plaats vinden, zijn hiermee dus binnen de vigerende bestemming toegestaan.

Milieuregels:

Voor de overslag van de genoemde (bulk)stromen behoeven met uitzondering van C-hout geen bijzondere voorzieningen getroffen te worden. Vanuit de activiteitenregeling wordt puin, schone grond, A/B-hout en groenafval gezien als inerte goederen (art. 3.19). Voor C-hout (o.a. geïmpregneerde tuinschuttingen) is een bodem beschermende voorziening nodig in verband met uitloging naar de bodem.

Ten behoeve van het Activiteitenbesluit is de zogenaamde vragenboom van de Activiteitenbesluit Internet Module (AIM, <http://aim.vrom.nl>) doorlopen. Op basis hiervan is de conclusie dat het Activiteitenbesluit van toepassing is, dat het een type B inrichting betreft en dat een melding nodig is.

Op grond van Besluit omgevingsrecht (Bor), artikel 2.2a, lid 2 is een zogenaamde Omgevingsvergunning Beperkte Milieutoets (OBM) nodig in geval van activiteiten met afvalstoffen onder bepaalde voorwaarden (website Infomil)¹. Op basis van het overzicht OBM specifiek voor gemeentelijke milieustraat en KCA-depot (website: Infomil²) blijkt dat een OBM **niet** van toepassing is als binnen de inrichting uitsluitend afvalstoffen voorkomen met minimumstandaard 'nuttige toepassing'. De afvalstoffen grond, puin, groenafval en hout zijn vormen van 'nuttige toepassing', waardoor voor deze materiaalstromen geen OBM nodig is.

8. Kosten en baten

Op hoofdlijnen zijn de kosten tweeledig: initiële investeringen (afrastering/hekken, belijning, kassa e.d.) en uitvoeringskosten (personeel, afvoer en verwerking materiaalstromen, elektra, schoonmaak e.d.).

Een deel van de (uitvoerings)kosten wordt gedekt door betaalde bezoeken en de vermeden kosten van de milieustraat Habraken.

In bijlage 1 is een overzicht gegeven van de kosten en de baten voor de gemeentewerf. Er wordt opgemerkt dat het om inschattingen gaat gebaseerd op bepaalde aannames en uitgangpunten. De kosten en baten zijn op voorhand namelijk lastig in te schatten. Veelvuldig gebruik van de beoogde werf verhoogt de totale kosten, maar verbetert de kostprijs per eenheid. De jaarlijkse kosten voor de werf worden geschat op circa €42.000,-

9. Tot slot: afvalproef en werf 'puin en tuin'

Het is niet verstandig om de werf open te stellen voor publiek wanneer de afvalfiets af- en aanrijdt. De loskuil is dan nodig (en dat is met publiek niet wenselijk) en de afvalfiets moet makkelijk aan – en af kunnen rijden (filevorming). Bij opschaling is de inschatting dat er voldoende ruimte is om keukenafval (GF), restafval, PMD en inco/luiers gemeente breed in te zamelen op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag. Op zaterdag (en evt. woensdag) is de werf voor het publiek open voor 'puin en tuin'.

¹<http://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/activiteitenbesluit/omgevingsvergunning/toelichting-artikel/>

²<http://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/activiteitenbesluit/omgevingsvergunning/obm-categorien/afvalstoffen/gemeentelijke/>